

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта.

Листу издава сваки дан по подне

ПРЕТПЛАТА ИЗПОСИ:

Напољно 3 драхме, утрешњачно 2 драх
ма, годишње 26 драхма

РУКОПИСИ СЯ ГЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва

Хотел „Кавила“ (ул. Александар Велики бр. 7).

БУРА НА ПОМОЛУ

Све су многобројни знаци, да у централним државама не иде све како треба. Последњи дана у су знаци необично учестали. Кајзерови „највернији“ маринци побунили су се, и дали су оружани отпор трупама, које су дешле да их умире. Дух негодовања и раздражења пренео се најзад и на флоту која је од почетка рата била апсолутно одана и послушна свемога цезару. Али, општи талас огорчења и жеља за миром захватили су и марину, која је без икаквих преходних протеста или револуција одмах прихватила крајње средство и побунила се. Стрелана је неколико маринаца — колонија, ради угледа — сталцима. Њихова смрт није тешко милованом друговима, и далеко од тога, да се тиме покрену клинци угуши, он се може врло лако обновити са новом и већом снагом.

Напредо са овом побунем, јављају и на побуни аустријске флоте. Ове ове побуне, и по својим узроцима и начину развоја обично су сличне и падају готово у исто време. Међу главним узроцима налази се оскудица у храни. То је усталом главни метор незадовољства код централних народа. Економска криза достигла је такве размере, да у централне владе апсолутно немоћне, да мању лека ситуација. По градовима се јављају готово свакодневне нереди услед оскудице, на чак и глад. Маса света развијају дубине са животним намирницама; и као чопори изгладнелих паси тумарају улицама протестујући против глади. Штампа нала да свакодневне директора исхране, који наравно не може повишавати цене, пошто их нема чине прекривати, а извесних артикала не може ни од куд набавити.

Сви остали могући огорчења немачког народа проистичу из овога првега, и саме из све веће оскудице у животним намирницама. Политичке свађе, дискусије у ризикету, борбе странака, полемике у штампима, кампања за мир — све је то изазвано некиључиво економском кризом, која најтеже пада на немачки народ. Покушаји берлинске и бечке владе, да своје народе обману представљама о скороме миру, као и обећањем реформама нису дали никакве резултате. Јер, док је народ остао равнодушан и апатичан према обеканним реформама, његов протест постао је јачи због погор-

шања економске ситуације. Увидело се, да нема другог средства за излизак из тешке ситуације дебрвог мира. У томе правцу развијена је жива кампања свима средствима. Али, они се води посредством таквих министри и интрига, да су Савезници одбили сваке преговоре. Истовремено се оснива једна нова пангерманска лига са задатком да у нареду сузбија струју за мир. Рад ове лиге помаже чак и берлинска влада.

Ове интриге берлинске владе, и ова јасна неискреност у погледу преговора о миру изазвала су још веће огорчење код централних народа, који је нарочито раздражен против пангерманиста, јер у њима гледа највећу сметњу за преговоре о миру. Тиме се даје објаснити, што је негодовање достигло скоро кулминације, да је и флота сматрала за своју дужност да интервенише.

Немачка и Аустро Угарска данас су неприште жестоке кампање у корист мира. Њихови народи манифестују отворено и без страха своју вољу, да се рату што пре учини крајма и по цену највећих концесија.

Војска испољавате кретежије. Побуне, које су се десиле на белгијском фронту очигледно су доказале, да у централне владе апсолутно немоћне, да мању лека ситуација. По градовима се јављају готово свакодневне нереди услед оскудице, на чак и глад. Маса света развијају дубине са животним намирницама; и као чопори изгладнелих паси тумарају улицама протестујући против глади. Штампа нала да свакодневне директора исхране, који наравно не може повишавати цене, пошто их нема чине прекривати, а извесних артикала не може ни од куд набавити.

Све то чини да се централни народи још више погоршавају и да њихово незадовољство постаје веће. Како се све то има у виду, добија се јачан утисак, да је у централним државама бура на помолу. Први знаци су већ евидентни. Они постају све симптоматичнији и чешћи. Могуће је, да ће се зграда немачког милитаризма срушити под овим вихором још много пре него што се рат реши одлучном битком.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

М и д р и д, 30. — Шпански је краљ потписао уговор којим се

опозвао шпански посланик у Белгији.

В и ш а н г т о н, 30. — Председник Валсон намерава да у изјасној будућности изврши дело највеће дипломатске важности које ће дефанзивно потпуно Немачку пред изјасношћу вољу Савезника. Он ће изјаснити да ће Сједињене Државе, које су ушле у рат за триумф правде и која су готове на све жртве како би се вратило поштовање међународне правде, наставити чак и после рата огорчену економску борбу против Немачке, док су међутим готове да потпунокоју још од сада Немачку коју ће се вратити пруског милитаристичког јарма.

П а р и з, 30. — Из Амстердама јављају „Пти Паризијенс“: Дипломат „Келиаше Цајтуга“ у Берлину, по гласању од посланика рејхстага јавља да је крунски савет детаљно одређио немачке услове мира. Куамак је тражио да Немачка поврати Белгију независност и слободу. Говори се да је Папи испослата друга поверљива копија. Једна посланик рејхстага, који је у пријатељском везама са каријером, приспео је у Милан да сипонити „вицеју на само гледанше Немачке о Алес Дарелу“ и о свим питањима која се односе на мир. Овај корак доказује да је каријер свестан опасности која му прети.

М и д р и д, 30. — Шпански премијер намерава да распусти скупштину и одреди нове изборе.

Из „Веле Книге“

Бр. 21.

Телеграм.

Г. Б. Страјт, министар, полних послова, г. Н. Теотокасу, посланику Грчке у Немачкој

Атава, 25 јула 1914.

Достављам вам следећи телеграм Његовог Величества Краља:

„Молим вас да доставите следеће, у одговор на ваш телеграм од 22 јула:

Империјатор зна да моје личне симпатије и моја политичка уверења правично ме нас нагову стрању. Нећу никада заборавити да њему дугујемо: Кралю. После зредог размислања међутим могућности ми је да појам како бих му могао бити од користи мобилашући одмах Моју војску. Средозимно Море је на малост удружених флота Енглеске и Француске, које би ушутиле нашу рату и трговачку флоту, узеле би наша острва и пре свега би спречиле концентрацију Моје војске, која се само морем може извршити јер још нема железнице. Не могући да ми будемо од користи, ми бисмо би ди збрисали са карте. По њујди мислим да нам се намеће неутралност, што би могло да му буде од користи, с уверињам да нећу дирати Његове пријатељске међу мојим суседима, у колико се ни они не би дотакли наших месних балканских интереса. Константинас К. Страјт.

Битка у Фландрији

— Огромне теренске тешкоће —

Лондон, 30. септембра.

Дописник „Дејли Њус“ из фронту Фландрије описује тешкоће терена, под којима се развија велика битка. Гранате, које сипају са свих страна чине велике кратере. Кише непрекидно падају и те смета великим делом ефикасан ток операција.

Дописник „Морнинг Пост“ вели, да је линија, коју сад држе Енглеви још много истакнутија од оне које су држали последњег уторника. Борбе узимају све веће размере.

Енглески војни критичар пуковник Редкингтон пише у „Тајмсу“: У току три последња напредовања заузимамо највећи део виса Ипра. Остале још само нешто више од миље и по па да се заузме цео вис. Ако Савезници заузму овај део Фронта они ће доминирати непријатељским положајима.

Лојд Џорџ и Италија

Предлог „Морнинг Поста“

Лондон, 30. септ.

„Морнинг Пост“ добио је следећу депешу од свога дописника у Риму:

С обзиром на велику важност италијанског фронта за опште ратне резултате, желим је да г. Лојд Џорџ и сета овај фронт и по могућству Милано и Рим. Први британски министар је један од најпопуларнијих државника у Италији. Он је најсрдачније и најодушевљеније био дочекан приликом посете у последњем јануару, али кратко бављење није дало могућности британском премијеру, да посети италијански фронт.

Г. Лојд Џорџ би могао предузети ново путовање у Италију, које би дало можда добрих резултата за будућност рата.

Б. Лазаровић

Дво-дневна демонстрација НА СРПСКОМ ФРОНТУ

Дај Боже, да ратна литература, после овог страшног рата, буде написана само за Архиву Будњихост, која ће, као Барум, дејствовати против бакцила рата унаштвајући илне ове највеће зржаве Милитаризма, којом је Вилмова Немачка накалила и зраваља цео Свет!

Док се ово догађало десило од нас — код лезог краља варадраница — у нашем правцу, према Сјоколу, с фронта, вршене су јаке демонстрације, поред артиљерије и патрољама.

Соко се прима нама уздиже као камен зид прашарама, по клици гробница према хоризонту, црним контурама борови и једна. Одозго на важе спунувају су се, између стеновањих (аруга, на важе гробница као вазра, покривена прорезаним четвртима а местимице сасвим гола. При врху, скоро целом дужином, протеже се вертикалан лимити стеник, како где, 5—20 м. висине Ипак је места

Око Србије

Једна смешна кокурбација

Париз, 30. септембра

Јављају из Берли: Немачка лист „Привредни лист централних држава“ објавио је чланак о Србији и трговачкој политика централних држава. У чланку се показују сукоби интереса, који спречавају стварање не економских веза између Србије, Бугарске и Аустро Угарске, док важе исте у погледу трговачких односа између Србије и Немачке.

У овом чланку излаже се следеће фразе: Немачки интереси постали су врло знати на тржишту Србије и морају се још више појачати. Овај чланак биће прихваћен без ваљког одушевљења у Бечу, а нарочито у Будим Пешти, јер Мађарска чини нарочито велике напоре, да би себи обезбедила српске тржишта. Чланак показује такође, да Немачка ставља до знања својим савезницима, да се она пре свега брине о својим властитим интересима.

— кад и об, у исто време, бачи и стрелица по последњем...

Једна са другим застајујући на опет напред, вели су се војници патроле уз камењер. Око 11 30 ч. из једног великог камења, на ивицама косе, према Округлој шуми, ертретише се скупине једног, другог, којима се придружи и трећи војник. Ту се видео на каква покрет. Један се одојош напред, азуба је у десно па се опет врати. Све је то трајало неколико минута. Артиљерија је престала до туче розова од том месту, јер је то била ивица патрола која је ивицама на кепр. розове. Из гомиле са ивица камене косе, одојаше се два војника и потрчаше каз брдо.

Побеге ивица патрола — ратков ја поручику до меле. Она што су бегачи, савише у лево и испадаше, испод једне групе камења на чистицу.

То су Бугари што бегашу каз брдо — гозорко сам ја са догледом на очима.

На ивица, горе, они гомилице важе патроле још је стојала кад јавише телефонски, да је ивица патрола збробила дек бугарина и да је: „трећи“ отишао да доведе још једног.

Док се ово догађало оиде, код патроле у центру, два ва ша поручица: Кузман Петровић и Вишеслава М. Зотовић, са патролом, узимаше су код Бродоке, излеују две велике стоне. Они су били пред кепр. розове, у којима у први мах, нису никакво видели, али се „из дубине као из подрума, под земљом“ — врати п. пор. Зотовић — 3.4. т.с. „Србве... божби...“ и у исто махне колико запаљена божби поде теше.

Млада п.пор. Зотовић ративе је од бомбе на неколико места доста лако, а Петровић, у балкански ками, тешко. Он је суртрдао од рата умро. Бог да опроста његовој младицај јувањкој души!

Патрола је одступила. Оба и поручица остали су у пролоци ративе, али су се намаи војници, под заштитом артиљерије полова кратели а ивица ративе официре.

Ухваћени бугарски војници били су тако прихваћени, изобезумљени, да у први мах нису могли ништа говорити до испрекидане артиљерија... гратата.

По подне у 2 часа, наређено је, да се сва патрола повуку, јер артиљерија више могла слободно да дејствује услед близине патрола до кепр. розова.

До увече, и преко ноћ, са кратким прекидама, артиљерија је једнако дејствовала.

Округла шума није више, својим изгледом, одговорили своје незулу. То беше суд у истина: Округла згариште. Наши артиљерија је направиланом. Оно што ваје побобрано, изломљено, изгорело, стајало је обзгариште, изрешетано; поцепано, изгорело. Сад се видео, у средини шуме, огромни стеник, каменари под којима

Какав вољачастави призор!

